

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків,
формування фонду захисних споруд цивільного захисту,
створення класів та центрів безпеки

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34–35, ст. 458):

1) частину першу статті 2 доповнити пунктом 44 такого змісту:

"44) центр безпеки – спеціалізований об'єкт інфраструктури, в якому обладнуються спеціальні приміщення (пожежне депо з диспетчерським пунктом, пункт базування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та/або поліцейська станція тощо) для декількох екстрених служб, які забезпечують безпеку життєдіяльності населення в межах території відповідної територіальної громади";

2) пункти 3 і 4 частини другої статті 5 викласти в такій редакції:

"3) соціального характеру;

4) воєнного характеру";

3) пункт 3 частини третьої статті 6 викласти в такій редакції:

"3) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, районними державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх створення), селищних, сільських рад утворюються місцеві комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій";

4) у частині четвертій статті 11:

абзац перший доповнити словом "(скасовуються)";

пункт 5 після слів "міських рад" доповнити словами "(крім міських рад міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри)";

доповнити пунктом 6 такого змісту:

"6) за рішеннями виконавчих органів міських рад міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри, – для відповідної ланки територіальної підсистеми";

5) частину першу статті 16 доповнити пунктом 16¹ такого змісту:

"16¹) затвердження положення про загальнодержавну автоматизовану систему централізованого оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій";

6) у частині другій статті 17¹:

у пункті 3 слова "захисту та їх ланок" замінити словами "захисту, їхніх ланок та субланок";

у пункті 16 слова "таких споруд" замінити словами "об'єктів такого фонду";

7) у статті 18:

у частині першій:

пункт 13 після слів "протирадіаційних укриттів" доповнити словами "споруд подвійного призначення";

пункт 20² викласти в такій редакції:

"20²) забезпечення оповіщення та інформування працівників апаратів центральних органів виконавчої влади про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, аварій, пожеж та інших небезпечних подій, у тому числі в формі, доступній для осіб з вадами зору та слуху";

частину третю доповнити словами "на підставі типового положення про такий підрозділ, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту";

8) у частині другій статті 19:

пункт 2 після слова "створення" доповнити словами "ланок територіальних підсистем на території міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри";

доповнити пунктом 5¹ такого змісту:

"5¹) створення центрів безпеки в територіальних громадах";

пункти 6, 25 і 26 викласти в такій редакції:

"6) створення за погодженням з відповідним територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту (у разі його утворення), Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями та підтримання у постійній готовності місцевої системи централізованого оповіщення, здійснення її модернізації та забезпечення функціонування";

"25) реалізація заходів щодо забезпечення потреб в укритті населення шляхом будівництва захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення (зокрема першочергово – захисних споруд цивільного захисту публічного доступу, які розміщуються на загальнодоступній території та доступ до яких забезпечено для всіх категорій населення) та виготовлення (монтажування) первинних (мобільних) і облаштування найпростіших укриттів в особливий період, а також (за потреби) відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту;

26) прийняття рішень про подальше використання за призначенням захисних споруд цивільного захисту у разі банкрутства (ліквідації) суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, безхазяйних захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення";

пункт 29 після слів "технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту" доповнити словами "та споруд подвійного призначення";

абзац третьої частини третьої після слів "районними державними адміністраціями" доповнити словами "виконавчими органами міських рад міських територіальних громад, адміністративними центрами яких є обласні центри";

9) у частині першій статті 20:

пункт 12 після слова "обслуговування" доповнити словом "об'єктів";

пункт 16 після слів "захисних споруд цивільного захисту" доповнити словами "та споруд подвійного призначення";

доповнити пунктом 16¹ такого змісту:

"16¹) здійснення обліку первинних (мобільних) та найпростіших укриттів, що перебувають на їхньому балансі (утриманні)";

10) пункт 11 частини другої статті 22 викласти в такій редакції:

"11) проведення аварійно-рятувального обслуговування об'єктів суб'єктів господарювання та окремих територій, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, відповідно до вимог статті 133 цього Кодексу";

11) у частині дванадцятій статті 23:

пункт 1 викласти в такій редакції:

"1) аварійно-рятувальне обслуговування об'єктів суб'єктів господарювання та окремих територій, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, відповідно до вимог статті 133 цього Кодексу";

доповнити пунктом 14 такого змісту:

"14) участь у роботі комісій з розслідування причин виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єктів господарювання, які вони обслуговують";

12) доповнити статтею 27¹ такого змісту:

"Стаття 27¹. Центри безпеки

1. Для забезпечення доступу населення до публічних послуг у сфері безпеки населенню, комплексного вирішення питань безпеки на територіях територіальних громад, запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, інші небезпечні події, а також ліквідації їх наслідків, підвищення рівня безпеки життєдіяльності населення органи місцевого самоврядування можуть створювати центри безпеки.

2. Порядок створення та функціонування центрів безпеки затверджує Кабінет Міністрів України";

13) статтю 30 доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Положення про територіальні, місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення затверджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, до повноважень яких належать питання створення та забезпечення функціонування відповідних систем оповіщення";

14) у статті 32:

пункт 2 частини першої викласти в такій редакції:

"2) протирадіаційне укриття – це негерметична споруда, зокрема побудована з модульних (блок-модульних) конструкцій, в якій створені умови для перебування людей та їх захисту протягом певного часу (не менше 48 годин) шляхом зменшення прогнозованого впливу небезпечних чинників, які можуть виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, іонізуючого опромінення у разі радіаційної аварії чи радіоактивного забруднення місцевості або непрямой дії звичайних засобів ураження під час ведення воєнних (бойових) дій та/або вчинення терористичних актів";

абзац четвертий частини другої викласти в такій редакції:

"Потреба у первинних (мобільних) укриттях та місця їх розміщення (встановлення) визначаються уповноваженими на це органами, суб'єктами господарювання у разі необхідності в додатковому укритті населення у місцях можливого скупчення людей на місцевості (на зупинках транспорту, в парках, місцях відпочинку, на іншій відкритій території тощо), на території підприємств, установ та організацій сил безпеки і сил оборони, об'єктів критичної інфраструктури в особливий період";

пункт 4 частини третьої викласти в такій редакції:

"4) у первинних (мобільних) укриттях – населення, яке перебуває у місцях можливого скупчення людей на місцевості (на зупинках транспорту, в парках, місцях відпочинку, на іншій відкритій території тощо), на території підприємств, установ та організацій сил безпеки і сил оборони, об'єктів критичної інфраструктури в особливий період";

частину шосту після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

"Проектування та будівництво протирадіаційних укриттів місткістю до 50 осіб здійснюється із застосуванням модульних (блок-модульних) конструкцій, що відповідають національним стандартам, за умови відповідності такої споруди вимогам будівельних норм, розроблених з урахуванням конструктивних особливостей виробництва відповідного виду продукції (виробів)".

У зв'язку з цим абзаци другий – шостий вважати відповідно абзацами третім – сьомим;

15) пункт 3 частини третьої статті 33 доповнити словами "центрального орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення";

16) частину сьому статті 34 викласти в такій редакції:

"7. Вимоги інженерно-технічних заходів цивільного захисту, врахування яких обов'язкове під час розроблення містобудівної документації на регіональному та місцевому рівнях та проектної документації на будівництво об'єктів, визначаються будівельними нормами відповідно до законів України "Про будівельні норми", "Про регулювання містобудівної діяльності" і "Про стандартизацію". Вимоги інженерно-технічних заходів цивільного захисту обов'язково враховуються під час реалізації такої документації";

17) у статті 41:

частину третю після слів "органами місцевого самоврядування" доповнити словами "закладами освіти";

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. З метою забезпечення безпечного освітнього середовища та отримання знань з безпеки життєдіяльності, правил пожежної безпеки, цивільного захисту, попередження ризиків, пов'язаних із поводженням з вибухонебезпечними предметами, засвоєння правил поведінки у разі виникнення надзвичайних ситуацій у закладах освіти на базі підрозділів державної, місцевої та добровільної пожежної охорони, територіальних громад можуть створюватися класи безпеки, зокрема мобільні (пересувні).

Рекомендації про створення та функціонування класів безпеки затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки.

Фінансування заходів щодо створення та функціонування класів безпеки здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, з інших не заборонених законодавством джерел";

18) статтю 48 викласти в такій редакції:

"Стаття 48. Атестація аварійно-рятувальних служб, рятувальників та громадян України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби

1. Атестація аварійно-рятувальних служб, рятувальників та громадян України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби, проводиться з метою перевірки їх готовності до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж та надання права на проведення таких робіт.

2. Особливістю проведення атестації аварійно-рятувальних служб, укомплектованих водолазами із спеціальним оснащенням для виконання водолазних робіт, є попередня сертифікація водолазних підрозділів зазначених служб для визначення переліку водолазних робіт, які вони здатні виконувати.

3. Атестації підлягають аварійно-рятувальні служби, рятувальники та громадяни України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби.

Періодична атестація аварійно-рятувальних служб та рятувальників проводиться не менше одного разу на п'ять років.

4. Атестацію аварійно-рятувальних служб, рятувальників та громадян України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби, проводить міжвідомча атестаційна комісія, яка утворюється Кабінетом Міністрів України.

5. Положення про міжвідомчу атестаційну комісію затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту.

6. До складу міжвідомчої атестаційної комісії включаються представники центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, інших центральних органів виконавчої влади, що мають у своєму складі аварійно-рятувальні служби, та центральних органів виконавчої влади, уповноважених здійснювати державний нагляд у цій сфері.

7. Атестацію служб медицини катастроф та їх працівників щодо відповідності фахового рівня підготовки та стану здоров'я для надання екстреної медичної допомоги постраждалим безпосередньо в зоні надзвичайної ситуації проводить атестаційна комісія центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Порядок проведення такої атестації встановлюється Кабінетом Міністрів України.

8. Атестація аварійно-рятувальних служб, рятувальників та громадян України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби, проводиться безоплатно.

9. Атестація служб медицини катастроф та видача їм свідоцтва про атестацію проводяться безоплатно.

10. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, протягом 10 робочих днів після проходження атестації аварійно-рятувальною службою, рятувальниками та громадянами України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби, письмово повідомляє їх про внесення щодо них інформації до електронного реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників чи про непроходження ними атестації.

11. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, протягом 10 робочих днів після проходження атестації службою медицини катастроф здійснює видачу їй свідоцтва про атестацію, строк дії якого становить п'ять років, або письмово повідомляє про відмову в його видачі.

12. Підставою для прийняття рішення про непроходження атестації аварійно-рятувальною службою, службою медицини катастроф є:

- 1) надання суб'єктом атестації документів не в повному обсязі;
- 2) виявлення в документах, поданих суб'єктом атестації, недостовірних відомостей;
- 3) непроходження атестації більш як 20 відсотками основних працівників;
- 4) укомплектованість основними працівниками менш як 70 відсотків;
- 5) забезпеченість основними видами спеціальної техніки та запасами матеріальних засобів менш як 70 відсотків штатних норм;

6) коефіцієнт технічної готовності засобів індивідуального захисту рятувальників менш як 0,9, а засобів аварійно-рятувального оснащення – менш як 0,8;

7) перевищення на 10 відсотків встановлених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту, строків приведення у готовність до реагування на надзвичайні ситуації.

13. Підставою для прийняття рішення про непроходження атестації рятувальником або громадянином України, який приймається на роботу до аварійно-рятувальної служби, є:

- 1) подання суб'єктом атестації документів не в повному обсязі;
- 2) виявлення в документах, поданих суб'єктом атестації, недостовірних відомостей;
- 3) відсутність документів, що підтверджують прийняття на роботу як основного працівника;
- 4) невідповідність спеціальної та/або фізичної підготовки встановленим нормам і вимогам;
- 5) відсутність медичного висновку про придатність за станом здоров'я до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;
- 6) непроходження підвищення кваліфікації в установлені строки.

14. Підставою для виключення аварійно-рятувальної служби з електронного реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників є:

- 1) припинення діяльності аварійно-рятувальної служби;
- 2) допущення істотних недоліків під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- 3) перевищення більш як на 10 відсотків нормативного часу на виконання поставленого завдання та низькі практичні навички з фахової підготовки, виявлені основними працівниками;
- 4) допущення систематичних випадків грубого порушення правил техніки безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт основними працівниками;
- 5) невиконання в повному обсязі або неякісне виконання профілактичних робіт на об'єктах суб'єктів господарювання та окремих територіях, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, що підлягають аварійно-рятувальному обслуговуванню;
- 6) допущення загибелі або поранення рятувальників внаслідок порушення техніки безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

15. Підставою для виключення рятувальника з електронного реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників є:

1) звільнення з роботи або переведення на посаду, яка не належить до основного складу;

2) низькі практичні навички, проявлені рятувальником під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;

3) непроходження підвищення кваліфікації в установлені строки;

4) допущення систематичних випадків грубого порушення правил техніки безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;

5) допущення поранення чи травмування внаслідок порушення правил техніки безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;

6) непридатність за медичним висновком до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;

7) систематичне порушення трудової дисципліни;

8) зміна професії (виду діяльності);

9) смерть чи загибель рятувальника.

16. Підставою для внесення змін до інформації в електронному реєстрі атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників про атестацію аварійно-рятувальної служби є зміна найменування або місцезнаходження аварійно-рятувальної служби.

17. Підставою для переоформлення свідоцтва про атестацію служби медицини катастроф є зміна найменування або місцезнаходження служби медицини катастроф.

18. Підставою для внесення змін до інформації в електронному реєстрі атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників про атестацію рятувальника є зміна ним місця роботи, професії (виду діяльності) або прізвища, імені та по батькові.

19. Підставою для видачі дубліката свідоцтва про атестацію служби медицини катастроф є його втрата або пошкодження.

20. Рішення про непроходження атестації не позбавляє суб'єкта атестації права подати документи для її проходження після усунення недоліків і порушень, які стали підставою для прийняття такого рішення.

21. Рішення міжвідомчої атестаційної комісії може бути оскаржено суб'єктом атестації в порядку, визначеному законом.

22. Порядок атестації аварійно-рятувальних служб, рятувальників та громадян України, які приймаються на роботу до аварійно-рятувальної служби,

та перелік документів, які необхідно подати для проходження атестації, визначаються Кабінетом Міністрів України.

23. Неатестовані аварійно-рятувальні служби, рятувальники до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж не допускаються.

24. Атестовані аварійно-рятувальні служби та рятувальники вносяться до електронного реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників. Ведення електронного реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб і рятувальників здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту.

25. Атестовані служби медицини катастроф вносяться до відповідного реєстру, ведення якого здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

19) у статті 62:

частину першу доповнити абзацом шостим такого змісту:

"Пожежно-рятувальні підрозділи для забезпечення місцевої пожежної охорони вносяться до електронного реєстру пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони та пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони, порядок ведення якого встановлюється Кабінетом Міністрів України";

у частині другій:

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"Підготовка основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони здійснюється в закладах освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або шляхом професійного навчання працівників на виробництві в аварійно-рятувальних формуваннях";

доповнити абзацом десятим такого змісту:

"В особливий період на посади основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони можуть призначатися особи, які пройшли підготовку за програмами для членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони";

20) у статті 63:

абзац п'ятий частини третьої викласти в такій редакції:

"Пожежно-рятувальні підрозділи для забезпечення добровільної пожежної охорони, їх члени та учасники вносяться до електронного реєстру пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони та

пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони";

абзац перший частини сьомої викласти в такій редакції:

"7. Підготовка, перепідготовка членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони здійснюється у закладах освіти, у тому числі із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або шляхом організації навчальної програми в аварійно-рятувальних формуваннях (за умовами, подібними до професійного навчання працівників на виробництві або дуальної форми здобуття освіти) та не потребує присвоєння їм відповідного професійно-кваліфікаційного рівня";

21) абзац перший частини другої статті 66 після слів "(далі – договір страхування відповідальності)" доповнити словами "відомості про який внесені у встановленому порядку до Реєстру договорів страхування відповідальності";

22) статтю 68 доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Уповноважена посадова особа центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його територіального органу (у разі його утворення) має право вимагати від фізичної особи, яка вчиняє або вчинила адміністративне правопорушення, пов'язане з порушенням законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, пред'явлення документів, що посвідчують особу, у спосіб, який дає можливість прочитати та зафіксувати дані, що містяться в документах";

23) у статті 75:

частину другу доповнити пунктом 3¹ такого змісту:

"3¹) центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, у разі виникнення надзвичайної ситуації місцевого рівня на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення – один із заступників керівника центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення";

пункт 3 частини сьомої доповнити словами "а під час робіт, що тривають понад три години, – звернення до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування і суб'єктів господарювання, на територіях і об'єктах яких виникла надзвичайна ситуація, про забезпечення харчуванням, приміщеннями для відпочинку і реабілітації осіб, залучених до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації";

24) частину одинадцяту статті 79 виключити;

25) у другому реченні частини третьої статті 82 слова "суб'єктами господарювання" виключити;

26) частину другу статті 90 після слова "пройти" доповнити словом "спеціальну";

27) у статті 133:

назву і частину першу викласти в такій редакції:

"Стаття 133. Аварійно-рятувальне обслуговування об'єктів суб'єктів господарювання та окремих територій

1. Об'єкти, що перебувають у власності, володінні або користуванні суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику, а також окремі території, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій, підлягають постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню на договірній основі аварійно-рятувальними службами, які пройшли атестацію в установленому порядку, а об'єкти, діяльність яких пов'язана з веденням гірничих робіт або експлуатацією гірничих виробок, у період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації – державними воєнізованими аварійно-рятувальними службами";

у частині третій слова "Суб'єкти господарювання, галузі" замінити словами "Об'єкти суб'єктів господарювання".

2. Підпункт 10 пункту "а" частини першої статті 36¹ Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) після слів "захисних споруд цивільного захисту" доповнити словами "(зокрема захисних споруд цивільного захисту публічного доступу, що розміщуються на загальнодоступній території та доступ до яких забезпечено для всіх категорій населення) на території".

3. Пункт 16 статті 16 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20–21, ст. 190 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

"16) станом об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту".

4. У Законі України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 15, ст. 73 із наступними змінами):

1) абзаци четвертий і шостий частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

"джерело небезпеки – установка, сховище (резервуар, посудина), трубопровід, машина, агрегат, технологічне устаткування (обладнання), споруда або комплекс споруд, розташовані в межах об'єкта підвищеної небезпеки на поверхні землі або під нею, в яких тимчасово або постійно використовується, переробляється, виготовляється, транспортується, зберігається одна або декілька небезпечних речовин чи категорій речовин або їх суміш";

"ідентифікація об'єкта підвищеної небезпеки – процедура, за результатами виконання якої об'єкт суб'єкта господарювання вважається об'єктом підвищеної небезпеки відповідного класу або не належить до об'єкта підвищеної небезпеки";

2) частину третю статті 5 доповнити абзацами восьмим і дев'ятим такого змісту:

"ведення Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки;

вжиття відповідно до статті 68 Кодексу цивільного захисту України заходів щодо зупинення експлуатації об'єкта підвищеної небезпеки або усунення джерела небезпеки";

3) статтю 9 викласти в такій редакції:

"Стаття 9. Ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки

Ідентифікації підлягають усі об'єкти господарської діяльності, що розташовані на території України і перебувають у державній, комунальній, приватній власності або у користуванні фізичних чи юридичних осіб, на яких розміщені джерела небезпеки.

Суб'єкт господарювання ідентифікує об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до кількості порогових мас небезпечних речовин у порядку, встановленому законодавством.

Нормативи порогових мас небезпечних речовин або їх сумішей, що використовуються для цілей ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки, порядок ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та їх обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

За результатами ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки йому встановлюється 1, 2 або 3 клас.

Об'єкти підвищеної небезпеки, що експлуатуються одним оператором, але за територіальною ознакою мають різні адреси місцезнаходження, вважаються різними об'єктами підвищеної небезпеки.

Матеріали ідентифікації вносяться до Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки. Порядок функціонування та ведення Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки затверджується Кабінетом Міністрів України";

4) у статті 9¹:

частину першу викласти в такій редакції:

"Оператори з метою визначення переліку вимог, рекомендацій, обмежень і заходів, спрямованих на забезпечення виконання вимог законодавства у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, запобіганням виникненню аварій, протягом 60 календарних днів після отримання

повідомлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його територіального органу (в разі його утворення) суб'єктом господарювання про прийняття рішення про віднесення такого об'єкта до об'єкта підвищеної небезпеки відповідного класу визначають та затверджують політику запобігання аваріям на об'єкті підвищеної небезпеки 1 або 2 класу";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"Оператор не менше одного разу на п'ять років переглядає політику запобігання аваріям, здійснює оцінку її ефективності і за потреби вносить до неї зміни. Оновлену (переглянуту) політику запобігання аваріям оператор направляє компетентному органу протягом 20 календарних днів з дня її затвердження, а також у разі:

· зміни технічних характеристик об'єкта підвищеної небезпеки, пов'язаних із змінами кількості та/або номенклатури небезпечних речовин;

виникнення на об'єкті підвищеної небезпеки аварії, пов'язаної з небезпечними речовинами".

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою;

5) у статті 10:

частину першу після слів і цифр "Для об'єктів підвищеної небезпеки 1 та 2 класів оператор" доповнити словами і цифрами "протягом 80 календарних днів після повідомлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його територіального органу (в разі його утворення) суб'єкта господарювання про віднесення такого об'єкта до об'єкта підвищеної небезпеки відповідного класу";

після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Оператор зобов'язаний переглядати звіт про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки не менше одного разу на п'ять років, а також у разі:

зміни технічних характеристик об'єкта підвищеної небезпеки, пов'язаних із змінами кількості та/або номенклатури небезпечних речовин;

виникнення на об'єкті підвищеної небезпеки аварії, пов'язаної з небезпечними речовинами;

внесення змін до чинних або прийняття нових нормативно-правових актів у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки".

У зв'язку з цим частину шосту вважати частиною сьомою;

6) у статті 11:

частину другу після слів "ліквідації аварій" доповнити словами "та їх наслідків";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"Оператор під час розроблення плану локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків має провести консультації з працівниками об'єкта підвищеної небезпеки".

У зв'язку з цим частини третю – п'ятнадцяту вважати відповідно частинами четвертою – шістнадцятою;

частини шосту і сьому викласти в такій редакції:

"План локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків і план реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на об'єктах підвищеної небезпеки 1 класу, переглядаються не менше ніж кожні три роки.

За результатами перегляду до плану локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків та до плану реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на об'єктах підвищеної небезпеки 1 класу, вносяться зміни. У разі відсутності підстав для внесення змін до плану локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків та до плану реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на об'єктах підвищеної небезпеки 1 класу, їх дію може бути пролонговано на три роки";

частину десяту замінити трьома новими частинами такого змісту:

"Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у строк не більше ніж 10 календарних днів після отримання повідомлення про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта підвищеної небезпеки 1 класу або внесення такого об'єкта до Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки формують та направляють оператору запит на отримання інформації, необхідної для розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на об'єктах підвищеної небезпеки 1 класу.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування з метою забезпечення своєчасного реагування на аварії, наслідки яких можуть вийти за межі об'єкта підвищеної небезпеки 1 класу, протягом 60 календарних днів після отримання відповідної інформації від оператора розробляють і затверджують плани реагування на надзвичайні ситуації, що є зовнішніми планами щодо об'єктів підвищеної небезпеки 1 класу.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування протягом 60 календарних днів розробляють новий план реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на об'єктах підвищеної небезпеки 1 класу, за повідомленням оператора у разі:

зміни форми власності або організаційно-правової форми оператора;

проведення модернізації виробництва на об'єкті підвищеної небезпеки 1 класу;

внесення змін до чинних або прийняття нових нормативно-правових актів у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки 1 класу".

У зв'язку з цим частини одинадцяту – шістнадцяту вважати відповідно частинами тринадцятою – вісімнадцятою.

5. У Законі України "Про страховий фонд документації України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 101 із наступними змінами):

1) у частині другій статті 6:

абзац одинадцятий виключити;

в абзаці дванадцятому слова "переліки техногенно та екологічно небезпечних об'єктів та" виключити;

в абзаці тринадцятому слова "у тому числі страховий фонд документації України на техногенно та екологічно небезпечні об'єкти відповідно до Державного реєстру техногенно та екологічно небезпечних об'єктів" виключити;

2) у частині третій статті 11 слова "реєстри техногенно та екологічно небезпечних об'єктів, що розробляються відповідними центральними органами виконавчої влади" виключити;

3) в абзаці другому статті 22 слова "техногенно і екологічно небезпечних об'єктів та інших" виключити;

4) в абзаці третьому статті 23 слова "техногенно та екологічно небезпечних об'єктів регіону та інших" виключити.

6. У Законі України "Про регулювання містобудівної діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343 із наступними змінами):

1) частину першу статті 1 доповнити пунктом 4² такого змісту:

"4²) захищений простір – приміщення (частина будівлі чи споруди), конструкції якого запроектовані таким чином, щоб забезпечити зменшення впливу побічної (непрямої) дії звичайних засобів ураження, що може виникнути під час ведення воєнних (бойових) дій та/або вчинення терористичних актів, на осіб, які перебувають у захищеному просторі";

2) пункт 5 частини першої статті 2 доповнити словами "у тому числі захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення";

3) частину четверту статті 16 доповнити абзацами третім – восьмим такого змісту:

"Планування розміщення захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення усіх форм власності, зокрема таких споруд, до яких планується доступ та укриття усіх категорій населення (далі – захисні споруди цивільного захисту публічного доступу), у межах існуючої та перспективної житлової забудови населених пунктів згідно з потребами у таких спорудах,

визначеними відповідно до законодавства, обов'язково передбачається під час розроблення:

комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад;

генеральних планів населених пунктів;

детальних планів території.

Такі споруди відображаються на схемі розміщення захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення (далі – схема захисних споруд), що є складовою розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації на місцевому рівні.

Для оперативного вирішення питання щодо розміщення захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення схема захисних споруд може розроблятися як окремий документ на підставі існуючої містобудівної документації";

4) доповнити статтею 17¹ такого змісту:

"Стаття 17¹. Схема захисних споруд

1. Для забезпечення територіальної громади та/або жителів населеного пункту захисними спорудами цивільного захисту (сховищами та протирадіаційними укриттями) та спорудами подвійного призначення до затвердження комплексного плану або генерального плану населеного пункту схема захисних споруд може розроблятися як окремий документ на підставі існуючої містобудівної документації та з урахуванням існуючої містобудівної ситуації.

2. Схема захисних споруд як окремий документ розробляється за рішенням відповідного сільського, селищного, міського голови, а на період дії воєнного стану – за рішенням начальника відповідної військової адміністрації (у разі її утворення).

3. Схема захисних споруд як окремий документ розробляється у формі електронного документа та вноситься до Реєстру будівельної діяльності відповідно до Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Вихідними даними для розроблення схеми захисних споруд як окремого документа є відомості про:

об'єкти Державного земельного кадастру;

об'єкти нерухомого майна;

обмеження у використанні земель;

об'єкти культурної спадщини, зокрема пам'ятки, їх території та буферні зони, об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони;

- щойно виявлені об'єкти культурної спадщини;
- межі та режими використання історичних ареалів населених місць;
- історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території та їх зони охорони, охоронювані археологічні території;
- кількість та структуру населення;
- існуючі захисні споруди цивільного захисту та споруди подвійного призначення;
- об'єкти інженерної інфраструктури (водопостачання, водовідведення, тепло-, електро-, газопостачання, об'єкти телефонізації, трубопровідного транспорту);
- об'єкти дорожньо-транспортної інфраструктури;
- існуючу містобудівну документацію на місцевому рівні.

5. Якщо схема захисних споруд розробляється за відсутності або за невідповідності положенням містобудівної документації на місцевому рівні, вона має враховувати: існуючу забудову території, інженерно-транспортну інфраструктуру, обмеження у використанні земель, зокрема щодо забудови, та основні елементи планувальної структури території.

Розміщення захисних споруд цивільного захисту публічного доступу має передбачатися на землях комунальної власності, а саме на яких не сформовано земельні ділянки.

6. Схема захисних споруд як окремий документ не підлягає експертизі, стратегічній екологічній оцінці та громадському обговоренню.

7. Схема захисних споруд як окремий документ підлягає розгляду архітектурно-містобудівною радою із залученням представників центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

8. Схема захисних споруд як окремий документ погоджується уповноваженим органом містобудування та архітектури, відповідним виконавчим органом сільської, селищної, міської ради і затверджується відповідним сільським, селищним, міським головою або начальником військової адміністрації (у разі її утворення).

9. Схема захисних споруд, розроблена та затверджена відповідно до цієї статті, є невід'ємною частиною розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації на місцевому рівні після розроблення та затвердження в порядку, встановленому для такої документації. Така схема в разі необхідності при розробленні містобудівної документації може бути актуалізована з урахуванням існуючої містобудівної ситуації та дотриманням вимог законодавства.

10. Склад і зміст розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації та схеми захисних споруд як окремого документа визначаються Порядком розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, затвердженим Кабінетом Міністрів України, а вимоги до інженерно-технічних заходів цивільного захисту – будівельними нормами.

11. Реалізація положень містобудівної документації на місцевому рівні у частині заходів, передбачених розділом інженерно-технічних заходів цивільного захисту, зокрема щодо будівництва захисних споруд цивільного захисту публічного доступу, належить до повноважень органів місцевого самоврядування.

12. Фінансування розроблення та реалізації розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації на місцевому рівні, а також схеми захисних споруд як окремого документа здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної та/або фінансової допомоги, у тому числі у вигляді грантів, з інших не заборонених законом джерел";

5) частину шосту статті 29 доповнити абзацами другим – четвертим такого змісту:

"Містобудівні умови та обмеження для проектування об'єкта будівництва, розташованого на територіях декількох територіальних громад, надаються на підставі містобудівної документації:

структурним підрозділом обласної державної адміністрації з питань архітектури – у разі розміщення об'єкта будівництва на території двох і більше територіальних громад однієї області з інформуванням відповідних органів місцевого самоврядування;

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, нормування у будівництві, містобудування, просторового планування територій та архітектури, – у разі розміщення об'єкта будівництва на території двох і більше областей з інформуванням відповідних органів місцевого самоврядування";

б) частину десяту статті 31 викласти в такій редакції:

"10. Проектна документація на будівництво обов'язково має містити розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту для:

1) об'єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, на яких постійно перебуватимуть понад 50 фізичних осіб або періодично перебуватимуть понад 100 фізичних осіб;

2) інших об'єктів будівництва відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

У випадках, визначених абзацами сьомим – шістнадцятим цієї частини, такий розділ має передбачати будівництво захисних споруд цивільного захисту та/або споруд подвійного призначення.

Проектні рішення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту мають забезпечувати дотримання вимог доступності для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення.

Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту не розробляється в складі проектної документації на будівництво об'єктів, що включені до Переліку будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Будівництво захисних споруд цивільного захисту та/або споруд подвійного призначення має бути обов'язково передбачено:

1) під час нового будівництва:

багатоквартирних будинків, гуртожитків та готелів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, на яких постійно перебуватимуть понад 50 фізичних осіб або періодично перебуватимуть понад 100 фізичних осіб;

будівель закладів освіти всіх форм власності, закладів охорони здоров'я всіх форм власності, що надають медичну та реабілітаційну допомогу, закладів соціального захисту, центрів надання адміністративних послуг;

вокзалів з пасажиропотоком 1500 і більше осіб на добу, об'єктів метрополітену, аеропортів, морських та річкових портів;

громадських будівель, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками і не зазначені в інших пунктах цього переліку, в яких постійно перебувають понад 150 осіб або періодично перебувають понад 500 осіб;

об'єктів, працівники (персонал) яких підлягають укриттю у сховищах відповідно до підпунктів "а" – "в" пункту 1 частини третьої статті 32 Кодексу цивільного захисту України;

об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, які віднесені або підлягають віднесенню до відповідної категорії цивільного захисту;

об'єктів критичної інфраструктури, які відповідно до вимог законодавства віднесені до I – IV категорії критичності та на яких передбачено постійне та/або періодичне перебування персоналу працівників (працюючої зміни);

2) під час реконструкції об'єктів, якщо така реконструкція має наслідком зміну функціонального призначення на будівлі, споруди, визначених абзацами восьмим – одинадцятим, тринадцятим – п'ятнадцятим цієї частини (крім випадків реконструкції частини об'єкта, що не є відокремленим).

Проектна документація на нове будівництво багатоквартирних житлових будинків, громадських будівель та споруд може передбачати влаштування за ініціативою замовника будівництва в такому об'єкті захищених просторів.

Захищені простори не належать до об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та призначені для захисту їх власників (користувачів). За рішенням власників (користувачів) до захищених просторів можуть допускатися інші особи.

Захисні властивості захищених просторів визначаються у будівельних нормах на проектування будівель і споруд, у яких вони плануються розміщуватися, та погоджуються з:

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту;

центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

Міністерством оборони України;

Генеральним штабом Збройних Сил України.

Суб'єкти містобудування в межах своїх повноважень несуть відповідальність відповідно до закону за недотримання вимог щодо забезпечення захисними спорудами цивільного захисту та/або спорудами подвійного призначення під час проектування, здійснення експертизи проектної документації, надання дозволу на початок виконання будівельних робіт, будівництва, здійснення архітектурно-будівельного контролю та прийняття в експлуатацію об'єктів, визначених цією частиною";

7) у розділі V "Прикінцеві положення":

доповнити пунктом 6⁹ такого змісту:

"6⁹. Установити, що положення частини десятої статті 31 цього Закону застосовуються до об'єктів, право на виконання будівельних робіт щодо яких отримано після набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, формування фонду захисних споруд цивільного захисту, створення класів та центрів безпеки".

У разі якщо право на виконання будівельних робіт щодо об'єктів будівництва отримано до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, формування фонду захисних споруд цивільного захисту, створення класів та центрів безпеки", наявність у складі розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту проектних рішень про будівництво захисних споруд цивільного захисту або споруд подвійного призначення не є обов'язковою";

пункт 9³ після абзацу чотирнадцятого доповнити трьома новими абзацами такого змісту:

"Висновок про можливість/неможливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта, що розташовується на територіях декількох територіальних громад, надається:

структурним підрозділом обласної державної адміністрації з питань архітектури – у разі розміщення об'єкта будівництва на території двох і більше територіальних громад однієї області з інформуванням відповідних органів місцевого самоврядування;

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, нормування у будівництві, містобудування, просторового планування територій та архітектури, – у разі розміщення об'єкта будівництва на території двох і більше областей з інформуванням відповідних органів місцевого самоврядування".

У зв'язку з цим абзаци п'ятнадцятий – шістдесят сьомий вважати відповідно абзацами вісімнадцятим – сімдесятим;

доповнити пунктами 9¹⁴ і 9¹⁵ такого змісту:

"9¹⁴. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту розробляється у складі проектної документації на будівництво об'єкта із захисту об'єктів критичної інфраструктури, що виконується під час реалізації експериментального проекту з будівництва, ремонту та інших інженерно-технічних заходів щодо захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури.

9¹⁵. Установити, що на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, та протягом одного року з дня його припинення чи скасування документи для отримання адміністративних та інших визначених цим Законом послуг у сфері будівництва щодо об'єктів критичної інфраструктури, об'єктів підприємств і організацій, що здійснюють оборонні закупівлі, військових та інших оборонних об'єктів, що містять відомості під грифом "Для службового користування", подаються до суб'єкта надання відповідної послуги в паперовій формі. Відомості про такі об'єкти не вносяться до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

підпунктів 22, 23 пункту 1 розділу I цього Закону та пункту 2 цього розділу, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону;

підпункту 5, абзаців п'ятого – дев'ятого і дванадцятого підпункту 7 пункту 6 розділу I цього Закону, які набирають чинності через три місяці з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону:

1) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Органам місцевого самоврядування у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

1) забезпечити виконання вимог законодавства щодо визначення потреби у захисних спорудах цивільного захисту публічного доступу, в тому числі шляхом розроблення відповідної містобудівної документації;

2) вжити заходів щодо фінансування створення, будівництва та утримання захисних споруд цивільного захисту публічного доступу на території територіальних громад.

Президент України

м. Київ
10 лютого 2026 року
№ 4778-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ